

Sindssygdom eller spirituel indsigt

Af Kathrine Schmeichel

Danskere, der efter meditation og yoga har oplevet at få en ufrivillig kundalinirejsning, risikerer at havne på psykiatrisk hospital med diagnosen skizofreni. I østlig tankegang er tilstanden udtryk for spirituel indsigt.

Et ukendt antal danskere har efter meditation, yoga eller psykoterapi oplevet pludselig at få aktiveret, hvad de beskriver som en elektrisk strøm, der er løbet op igennem ryggen på dem for at „eksplodere“ oppe hovedet. Fænomenet er kendt i den indiske yoga-filosofi som Kundalinirejsning.

De personer, der har haft en kundalinirejsning, har oplevet, at der samtidig er blevet åbnet for en psykisk dimension, der står i forbindelse med andre bevidsthedslag. Nogle taler endda om en „kosmisk orgasme“.

Men der er slanger i paradiset. Og mange oplever efterfølgende at komme i en psykotisk tilstand, der kan vare fra uger til måneder. Nogle får det så dårligt, at de bliver indlagt på psykiatrisk hospital - ofte med diagnosen skizofreni.

Det er kun få psykiatere, psykologer og andre behandlere i det vestlige sundhedssystem, der anerkender begrebet kundalini. Ifølge den amerikanske psykiater, Lee Sanella, betyder det, at patienter, der bliver indlagt på psykiatrisk hospital netop som følge af en kundalinirejsning, ofte bliver fejl-diagnosticeret og fejlbehandlet.

Opgør med den traditionelle psykiatri

Privatpraktiserende psykiater, Gustav Hansen, Snedsted, mener, at den traditionelle psykiatri helt mangler den begrebsramme, der gør det muligt at forstå et fænomen som kundalinikraften.

„Det menneskelige nervesystem rummer et gigantisk udviklingspotentiale. Med kundalini har vi at gøre med en psyko-fysiologisk transformation, en spirituel genfødselsproces. Fænomenet er ikke blot en ændring eller forstyrrelse af bevidstheden, men en

vedvarende proces, hvor personen bevæger sig ind og ud af forskellige bevidsthedstilstande. For at forstå det må den traditionelle psykiatri gøre op med sit gamle verdensbillede og erstatte det med et helt nyt, som blandt andet bygger på Stanislav Grofs kortlægning af den menneskelige psyke“, siger Gustav Hansen.

Den amerikanske bevidsthedsforsker, Stanislav Grof, har i over 40 år forsket i menneskets bevidsthed. Igennem mere end 4.000 dybdepsykologiske sessioner mener han at have fundet bevis for, at der findes flere lag af bevidsthed, hvoraf „den kosmiske enhedstilstand“ skulle være den højeste og kundalinitilstanden en del af dette lag.

Gustav Hansen mener, at opgøret med den traditionelle psykiatri nok vil komme til at tage lang tid endnu: „Opgøret er så radikalt, at det svarer til den massive modstand, som Freud var oppe imod, da han omkring begyndelsen af dette århundrede lancerede sine teorier om det underbevidste.“

Skizofren eller kundalinirejsning?

Gustav Hansen er i sin 28 år lange karriere personligt kun stødt på to patienter, der har haft kundalinirejsning. Begge opsøgte ham i 1994 i hans privatpraksis for at komme af med den skizofreni-diagnose, som de havde fået hæftet på sig i forbindelse med tilkendelse af invalidepension.

De to patienter - to kvinder - havde hver især fået en ufrivillig kundalinirejsning efter at have mediteret. På grund af de psykiske og fysiske følger - blandt andet kronisk hovedpine og koncentrationsbesvær for den ene og angst, smerter og uro i kroppen for den anden - havde begge mistet deres arbejdsevne.

Ifølge Gustav Hansen var kvinderne normale og ikke skizofrene. „men som følge af deres kundalinirejsning har begge været igennem psykiske kriser med store komplikationer,“ siger han.

Den ene af kvinderne var fire gange i perioden 1987 til 1992 indlagt på Psykiatrisk Hospital i Århus. Hver gang fordi hun blev psykotisk i

forbindelse med en ufrivillig genaktivering af sin kundalinirejsning. Ifølge Gustav Hansen følte hun ikke, at man på hospitalet udviste forståelse for årsagen til hendes tilstand. I stedet blev hun „belært om, at hendes tale om kundalini var tegn på falsk identitet - og skizofreni.“

På Psykiatrisk Hospital i Århus er der dog forskellige holdninger til begrebet kundalinirejsning. Overlæge på Almenpsykiatrisk Afdeling B, Aksel Bertelsen, er gennem sine 30 års lægegering stødt på tre patienter, der mente at have haft en kundalinirejsning. Han er skeptisk over for fænomenet og betragter det som udslag af enten sindssygdom eller massesuggestion blandt en gruppe mennesker, der sammen har en stærk tro. „Kundalinikraften som et fænomen i sig selv tror jeg ikke på. Det er et subkulturelt fænomen. En tro, der har rod i den hinduistiske religion“.

„Men det er jo ikke folk fra sådan en gruppe, jeg har mødt. Dem ser vi ikke her. De tre tilfælde, jeg har behandlet, er blevet undersøgt grundigt. Og bag deres lidelser lå der regulære sindssygdomme. Når de selv siger, at deres tilstand skyldes en kundalinirejsning, hænger det nok mere sammen med, at det for nogle mennesker kan være svært at acceptere, at de har en sindssygdom,“ siger Aksel Bertelsen.

Chefpsykolog på Psykiatrisk Hospital i Århus, Nicole Rosenberg, stiller sig fuldstændig afvisende over for kundalini-kraften: „Det er det rene bavl. Det beskæftiger vi os ikke med her, og du får simpelthen ikke nogen i det etablerede behandlersystem til at tage det alvorligt.“

Knap så kategorisk indstillet er første reservelæge, Lars Merinder, også Psykiatrisk Hospital i Århus. Han har både læst om fænomenet og er også stødt på enkelte, der mente at have haft en kundalinirejsning, uden dog selv at have behandlet dem.

„Det kan være svært at blive enige om en måde at fortolke kundalini på, fordi det teoretiske grundlag hører hjemme i en helt

anden kultur end vores. Men det er ikke ensbetydende med, at jeg ikke ville tage tilstanden alvorligt, hvis jeg skulle behandle den,“ siger Lars Merinder og tilføjer, at mennesker, der har oplevet en kundalinirejsning, udmærket kan udvise skizofreni-lignende symptomer, som kræver medicinsk behandling. At fænomenet skulle have noget med „det kosmiske“ at gøre, opfatter han blot som en metafor: „Jeg mener, at det må kunne forklares på et psykologisk og biologisk plan.“

Kundalini Netværket

Kirsten Wulff Hansen, cand psych. i Århus, fik selv en ufrivillig kundalinirejsning i 1981 efter at have gået hos en psykoterapeut, der benyttede sig af nogle kraftige kropsteknikker. I dag er hun ved siden af sit arbejde som praktiserende psykolog også aktiv i den danske selvhjælpsforening Kundalini Netværk og Information. Herigennem har hun mødt omkring 150 mennesker, der mener at have oplevet en kundalinirejsning.

Ifølge Kirsten Wulff Hansen er der ingen - hverken i Danmark eller udlandet - som ved, hvor mange der har haft en kundalinirejsning, eller hvor mange der er havnet i det psykiatriske system som følge heraf.

„Det er umuligt at opgøre. Der er ingen kundaliniopstigninger, der forløber ens. Nogle mennesker er ikke engang selv klar over, at deres kaotiske tilstand skyldes en aktivering af kundalini. Den manglende forståelse for fænomenet gør det jo heller ikke nemmere at opgøre antallet,“ siger hun.

Et af medlemmerne i Kundalini Netværk og Information, Else Johansen, foretog i 1994 en undersøgelse over 76 danskere med kundalinirejsning. 32 af dem havde været indlagt på psykiatrisk hospital, og i alt 24 modtog invalidepension.

Kirsten Wulff Hansen er af den opfattelse, at det er meget forskellige mennesker, der får en spontan kundalinirejsning. Ligesom det også er meget forskelligt, hvordan de får det fysiske og psykiske bagefter. Fælles for de fleste er

ifølge Kirsten Wulff Hansen, at kundalinikraften uforvarende - ofte gennem yoga og meditation - er blevet vækket på et tidspunkt, hvor man ikke har været psykisk parat til at kunne rumme den.

En stor kolbøtte

For at komme overens med sin kundalinirejsning mener hun, at man blandt andet bliver nødt til at arbejde med sig selv psykoterapeutisk. „Der er jo tale om en livsvarig transformation. Men det er også vigtigt, at man finder nogen, der kan forstå og acceptere de oplevelser, man har.“

Kirsten Wulff Hansen taler af egen erfaring. Hun fortæller, at hun selv har haft det svært og brugt mange år på at gennearbejde sine personlige problemer. Samtidig var det „en stor kolbøtte“ for hende at skulle revidere

hele sin opfattelse af sit fag - psykologi - og acceptere, at der findes flere lag af bevidsthed. Desuden har hun følt sig meget alene med sine oplevelser og haft svært ved at tale med nogen om det.

„Men efter at jeg for fem år siden kom i kontakt med netværket, har jeg meget bedre kunnet acceptere de store, personlige forandringer, min kundalinirejsning har medført. Jeg kan dog stadig være meget usikker på, hvordan jeg virker på andre, fordi jeg har kontakt til flere bevidsthedslag. For eksempel er jeg i perioder clairvoyant. Men skal jeg gøre det op, overstiger de positive sider nok de negative,“ siger Kirsten Wulff Hansen.